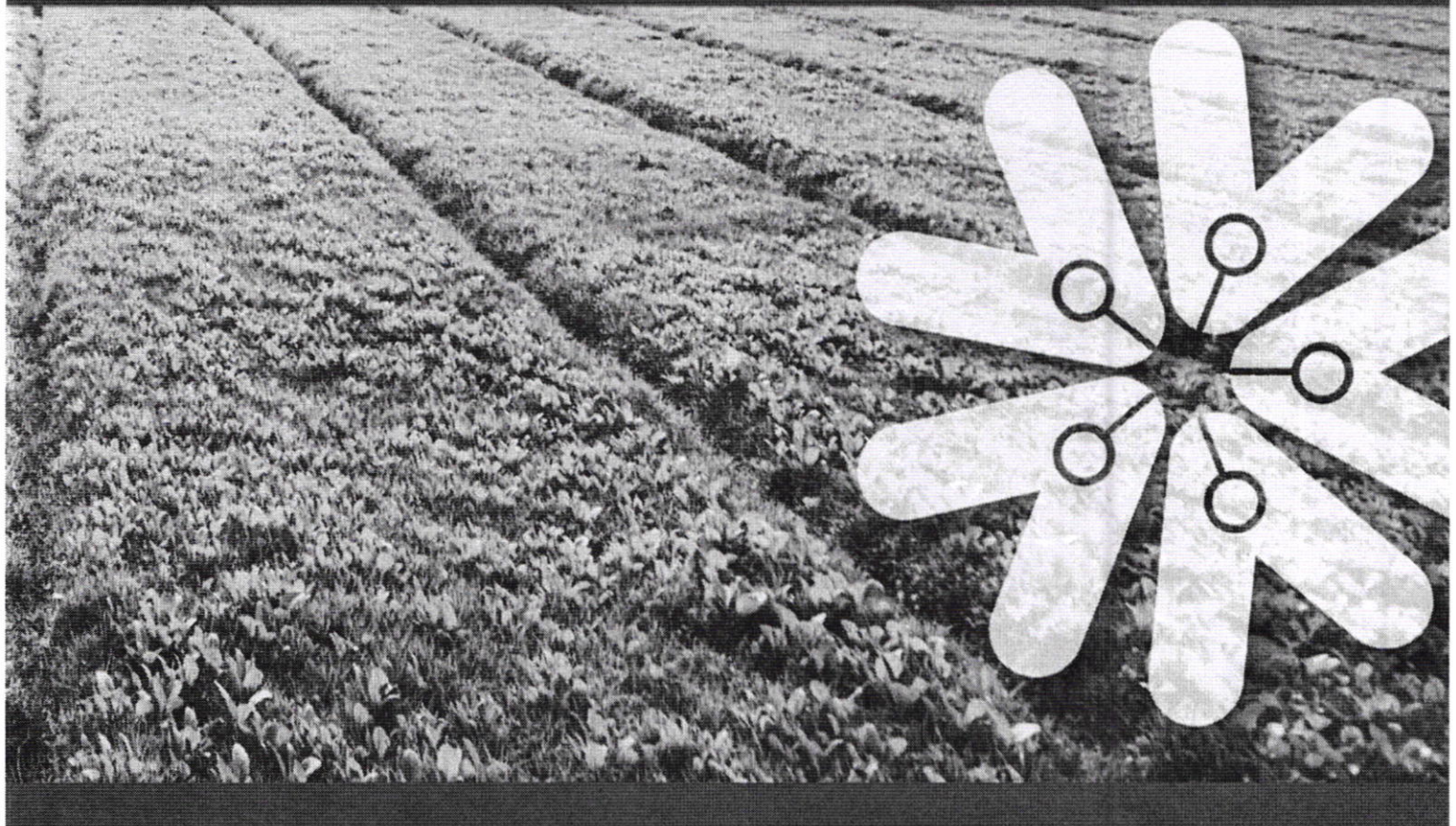

บทคัดย่อการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ 56 ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

The Proceedings of **The 56th KU ANNUAL CONFERENCE**

Agricultural Science: Moving towards Creative Economy

ศาสตร์เกษตรสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์

KU
KASETSART
UNIVERSITY

EDUCATION HUMANITIES and SOCIAL SCIENCES

สาขาศึกษาศาสตร์

Education

สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ

Economics and Business Administration

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Humanities and Social Sciences

เรื่องเต็มการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ 56 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
The Proceedings of the 56th Kasetsart University Annual Conference

เล่มที่ 3

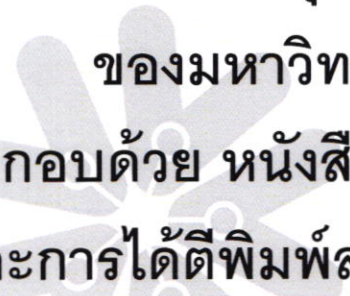
สาขาศึกษาศาสตร์ (Subject: Education)
สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ
(Subject: Economics and Business Administration)
และสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(Subject: Humanities and Social Sciences)

จัดโดย (Organized by)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Kasetsart University)

ร่วมกับ (in cooperation with)
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (Commission of Higher Education)
กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education)
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (Ministry of Agriculture and Cooperatives)
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Ministry of Science and Technology)
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Ministry of Natural Resource and Environment)
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Ministry of Digital Economy and Society)
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (National Research Council of Thailand)
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (The Thailand Research Fund)

30 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2561 (January 30 – February 2, 2018)

ISBN 978-616-278-434-7

ความสมบูรณ์ของการเสนอผลงาน
ในการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ 56
ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ประกอบด้วย หนังสือรับรองการมาเสนอผลงาน
และการได้ตีพิมพ์ลงในเรื่องเต็มฉบับสมบูรณ์

เอกสารทางวิชาการ 7/2561

ฝ่ายบริการการศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โทร. 0-2118-0145 โทรสาร 0-2118-0145

E-mail: annualconference@ku.ac.th

คำนำ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย ได้จัดให้มีการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ ๕๖ ระหว่างวันที่ ๓๐ มกราคม - ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพของงานวิจัย และเผยแพร่ความรู้ความก้าวหน้าทางด้านวิชาการและเทคโนโลยี ตลอดจนเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และระดมความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการ อันจะนำไปสู่แนวทางการสร้างผลงานวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติต่อไป

เอกสารฉบับนี้รวบรวมเรื่องเติมผลงานวิจัยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้งภาคบรรยายและภาคโปสเตอร์ของ สาขาศึกษาศาสตร์ จำนวน ๓๒ เรื่อง สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ จำนวน ๔๕ เรื่อง และสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน ๑๙ เรื่อง ซึ่งได้ผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประจำสาขา และนำเสนอในการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ ๕๖

ในนามของคณะกรรมการดำเนินงานจัดการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ ๕๖ ขอขอบคุณ นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ที่ได้นำผลงานมาเสนอ และผู้ที่สนใจเข้าร่วมการประชุมทางวิชาการในครั้งนี้อย่างขอบอกคณะกรรมการทุกฝ่ายที่สละเวลา แรงกาย แรงใจและความคิด ร่วมมือกันจัดเตรียมการประชุม จนทำให้การประชุมทางวิชาการครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ลดาวัลย์ พวงจิตร)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานคณะกรรมการดำเนินงานจัดการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ ๕๖

29. ศศ.บธ.53/O156 การพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนกรณีศึกษา
กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขาคราม อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่.....537
The Development of the Human Capital for the Community
Empowerment A Case Study of Community Welfare Tambon Khao
Kram, Muang District, Krabi Province
โดย ประภาศรี อึ้งกุล
30. ศศ.บธ.54/O157 ศึกษาความสามารถ Youtuber ผู้การเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล.....546
The Study of Youtuber's Capability to be Entrepreneur in Digital Era
โดย อเนชา เกื้อชะเหมรัมย์ อารยา กุโน รุฮานี สาและ
และนิมารูณี หะยิวาเงาะ
31. ศศ.บธ.57/O174 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินกับหนี้สินต่อสมาชิก
ของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย..... 556
The Relationship between Financial Standard Ratios and Debt per
Member of the Agricultural Cooperatives in Thailand
โดย รนกร สุภจินต์ อมรา ตีรศรีวัฒน์
และภาสวรรณ สุนทรารักษ์
32. ศศ.บธ.60/O176 An Empirical Test of Factors Influencing Brand Equity towards Apple
Smartphone in Bangkok, Thailand..... 567
By Pongwit Anantathananid
and Sirion Chaipoopirutana
33. ศศ.บธ.61/O177 อิทธิพลของการโพสต์เฟซบุ๊กและโมเดลลูกค้าเป็นศูนย์กลางในฐานะตัวแปร
ส่งผ่านที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการสื่อสารแบบบอกต่อ กรณีศึกษา: เฟสบุคของ
สโมสรฟุตบอลแห่งหนึ่งในไทยพรีเมียร์ลีก..... 577
The Influences of Facebook's Post and Customer Centric Model
as a Mediator on Word-of-Mouth Behaviors: A Case Study of
The Thai Premier League Football Club's Facebook Page
โดย ธงชัย ศรีวรรณะ

การพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
กรณีศึกษา กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขาคราม อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

The Development of the Human Capital for the Community Empowerment

A Case Study of Community Welfare Tambon Khao Kram, Muang District, Krabi Province

ประภาศรี อึ้งกุล¹

Prapasri Ungkul¹

บทคัดย่อ

การพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตำบลเขาครามเป็นการศึกษากองทุนสวัสดิการชุมชน ใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพกับผู้ให้ข้อมูลหลัก 6 หมู่บ้าน จากการศึกษาพบว่า มีปัญหาด้านการบริหารจัดการสวัสดิการชุมชนเป็นระบบ จำนวนสมาชิกมีน้อย การจัดสวัสดิการไม่หลากหลาย ความล่าช้าในการเบิกจ่ายเงินจากธนาคารมีความรู้ไม่เพียงพอในการจัดสวัสดิการ การตรวจสอบไม่ชัดเจน ไม่มีการกำหนดวาระของคณะกรรมการไว้ในระเบียบ เงื่อนไขที่ทำให้เป็นพื้นที่ต้นแบบในการจัดสวัสดิการชุมชน คือ ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนา มีแกนนำชุมชนที่เข้มแข็ง มีการขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยกลุ่มผู้นำ ภายใต้ชื่อว่า "สภาผู้นำตำบลเขาคราม" มีการจัดตั้งองค์กรชุมชนประเภทกลุ่มออมทรัพย์ 6 สาขา ซึ่งเป็นทุนการเรียนรู้ ทำให้ชุมชนคิดเป็นทำเป็น มีสถาบันการเงินชื่อว่า "ธนาคารชุมชน" ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางเชื่อมประสานการบริหารจัดการด้านการเงินระดับตำบลและบริหารจัดการด้านสวัสดิการชุมชนแก่สมาชิก มีทุนทางทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ซึ่งเป็นทุนของชุมชนที่สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ มีกระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานโดยใช้ผู้นำร่วม สร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การสร้างระบบการออมเป็นของตนเอง ระบบสวัสดิการชุมชนที่เป็นของตนเอง มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การสร้างและใช้ประโยชน์จากเครือข่าย

ABSTRACT

This study were to investigate the Community Welfare Tambon Khao Kram. This research employed a qualitative design. The researcher selected 6 communities as the site of the study. The results of the study were as follows: The six communities was the need for good management of the welfare service, inadequate funds, inefficient service, lack of knowledge, and unclear regulations. The factors affecting the success were found to be: leaders worked together; there was a community bank, most of the residents earned their income from the rich resources of their community. There were four processes in operating the welfare service project successfully. The first process was the making of the community's master plan. The second process was that the residents of the community studied their own problems and tried to solve them. The next process was that the villagers created the development projects based on the needs of their community. The last process was the promotion of the service which was carried on continuously by the communities, and their connections.

Key Words: human capital, community empowerment, community welfare

*Corresponding author; e-mail address: Prapasri_prof@hotmail.com

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 83000

¹Faculty of Management Sciences, Phuket Rajabhat University, Phuket 83000

คำนำ

ตำบลเขาคครามประสบกับปัญหาการบริหารจัดการระบบสวัสดิการชุมชน ได้แก่ ต้องการให้เงินสวัสดิการเพิ่มขึ้น จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมสวัสดิการชุมชนมีน้อย ผู้นำชุมชนและคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิก การเบิกจ่ายเงินจากธนาคารชุมชนมีความล่าช้า มีความรู้ไม่เพียงพอในการจัดสวัสดิการ ขาดการเชื่อมโยงการทำงานให้เป็นระบบ ระบบการตรวจสอบไม่ชัดเจน การออกไปเสิร์ฟรับเงินมีความล่าช้า ไม่มีการกำหนดวาระของคณะกรรมการไว้ในระเบียบ ปัญหาของชุมชนในมิติของความเข้มแข็ง ได้แก่ ผู้นำบางคนไม่สามารถขยายผลหลักคิดและองค์ความรู้สู่ชุมชนได้อย่างทั่วถึงในระดับพื้นที่ ประชาชนในตำบลส่วนหนึ่งไม่เข้าใจวิธีการคิดพึ่งตนเองและแนวทางการพัฒนาแบบยั่งยืนอย่างเท่าเทียมกัน การสื่อสารข้อมูลชุมชนยังไม่ทั่วถึงทุกครัวเรือน ไม่มีศูนย์ข้อมูลชุมชนที่ได้มาตรฐานและการประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง ผู้นำจากการเลือกตั้งบางคนขาดกระบวนการทัศน์ทั้งวิธีคิดวิธีปฏิบัติและวิธีการให้คุณค่า คนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจ ไม่สำนึกถึงถึงความหมายและคุณค่าของทรัพยากร สิทธิความรับผิดชอบของชุมชนท้องถิ่น สามัญสำนึก อารมณ์ จิตวิญญาณผู้คนกลุ่มหนึ่ง ถูกการเลือกตั้งทำลาย และบางครั้งมีนโยบายภายนอกเข้ามาครอบงำ โดยอาศัยกลไกรัฐ องค์กรพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติยังถูกใช้อย่างไร้จิตสำนึก สิ่งแวดล้อมยังไม่ได้รับการดูแลและให้ความสำคัญเท่าที่ควร เยาวชนคนรุ่นใหม่ไม่เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ หัวใจของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมที่ลึกซึ้ง

ระบบสวัสดิการชุมชนเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับการสร้างหลักประกันความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตของคนให้กับชุมชน เป็นตัวขับเคลื่อนที่ทำให้เกิดกระบวนการศึกษาเรียนรู้เรื่องทุนทางสังคมของชุมชน เกิดปรากฏการณ์ที่มีการทบทวนตนเอง การย้อนดูตัวตนที่แท้จริงของชุมชน การเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ระหว่างเครือข่ายของชุมชน เกิดพื้นที่ที่พร้อมจะพึ่งตนเอง ซึ่งในระยะเวลาต่อมารู้จักกันในชื่อว่า “ชุมชนเข้มแข็ง” เกิดพื้นที่ศูย์กองทุนสวัสดิการชาวบ้านทั่วประเทศ เป็นพื้นที่ต้นแบบที่จะขยายผลในรูปแบบของการจัดสวัสดิการให้กับชุมชนอื่นๆ การก่อเกิดสวัสดิการสามารถจัดได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละพื้นที่ การพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ จึงเป็นเงื่อนไขระดับต้นๆ ที่ทำให้การพัฒนา ระบบสวัสดิการชุมชนประสบผลสำเร็จ

กรณีของพื้นที่ภาคใต้ได้มีการแบ่งพื้นที่สวัสดิการชุมชนเป็น 3 เขตคือภาคใต้ตอนบนภาคใต้ตอนกลาง และอันดามันมีพื้นที่ตำบลต้นแบบการจัดการองค์ความรู้/ศูนย์การเรียนรู้พื้นที่ตำบลเขาคคราม อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เป็นอีก 1 พื้นที่ต้นแบบของภาคใต้ เขตอันดามัน ที่มีการจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง เกิดการถอดองค์ความรู้ในพื้นที่ดังกล่าวโดยเป็นการถอดองค์ความรู้เพื่อการเผยแพร่และขยายผลในรูปแบบของการจัดสวัสดิการให้กับชุมชนอื่นๆ

การศึกษาครั้งนี้ ต้องการเรียนรู้ว่า ระบบสวัสดิการชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ เกิดจากเงื่อนไข กระบวนการใดบ้าง การพัฒนาศักยภาพของสวัสดิการชุมชนอื่นๆ ในพื้นที่ใกล้เคียง ที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน จะต้องใช้เงื่อนไข กระบวนการเช่นใด จึงจะมีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประการสำคัญ การพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชนตามบริบทของของจังหวัดกระบี่ จะมีเงื่อนไขใดบ้าง มีกระบวนการเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชนของพื้นที่สวัสดิการชุมชนระดับตำบล จังหวัดกระบี่
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ทำให้เป็นพื้นที่ครูหรือพื้นที่ต้นแบบของสวัสดิการชุมชน
3. เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพระบบสวัสดิการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ขอบเขตการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาสวัสดิการชุมชนของ 6 หมู่บ้าน ตำบลเขาคราม อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ซึ่งเป็นพื้นที่ครูหรือพื้นที่ต้นแบบ ในรูปแบบของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขาคราม
2. ศึกษาประเด็นประวัติชุมชน ฐานคิด ที่มาการก่อเกิดสวัสดิการชุมชน ฐานกิจกรรมเดิมที่เชื่อมโยงสู่การจัดสวัสดิการ รูปแบบการจัดสวัสดิการ ขั้นตอน วิธีการ ผลที่เกิดขึ้น การประสานงาน/สนับสนุนจากหน่วยงานภาคี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิจัยในพื้นที่อื่นต่อไป
2. ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบที่ทำให้พื้นที่สวัสดิการต้นแบบ ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาทุนมนุษย์
3. เกิดการถอดองค์ความรู้ของพื้นที่จัดสวัสดิการเพื่อการขยายผลในพื้นที่อื่น
4. เป็นแนวทางที่จะพัฒนาทุนมนุษย์ด้านสวัสดิการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน
5. เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันหลายระดับ มีการบูรณาการพหุภาคีที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมดำเนินการ

“ทุนมนุษย์” ภาษาอังกฤษ คือ “Human Capital” มีความหมายที่มองมนุษย์ในฐานะเจ้าของแรงงาน ผลตอบแทนที่องค์กรได้รับจากความจงรักภักดี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความพยายาม ความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นของบุคลากรในองค์กร (อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์ อ่างถึงใน ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร) ความสามารถหลายๆ อย่างที่อยู่ในตัวคน ทั้งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด (Innate) หรือเกิดจากการสะสมเรียนรู้ โดยแต่ละบุคคลที่เกิดมาจะมียีนส์เฉพาะของแต่ละบุคคลซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ความสามารถ คุณลักษณะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่มีคุณค่า ซึ่งคุณค่านี้อาจเพิ่มขึ้นเมื่อมีการลงทุนที่เหมาะสม (นิสดารก์ เวชยานนท์, 2551: 2 อ่างถึงใน ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร) ทั้งนี้เนื่องจากคำว่าทุนมนุษย์นั้น ความหมายที่สำคัญไม่ได้อยู่ที่ตัวคนหรือบุคลากรที่เป็นทุน แต่หมายถึงคุณค่าของคนหรือบุคลากรขององค์กร ได้แก่ ความรู้ความสามารถ รวมถึงความดีงามต่างๆ ที่สั่งสมอยู่ในตัวเขาเหล่านั้น ต่างหาก โดยความรู้ความสามารถความดีงามต่างๆ เหล่านี้เป็นคุณค่าที่สามารถนำมาเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กร ทุนมนุษย์ ประกอบด้วยทุน 3 ประการได้แก่ (นิสดารก์ เวชยานนท์ 2551: 5 อ่างถึงใน ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร) ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) ประกอบด้วย ความรู้และความสามารถในการเรียนรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ ทักษะ ประสบการณ์ที่คนสะสมไว้ รวมทั้งความรู้ที่อยู่ในตัวเราที่เรียกว่า Tacit Knowledge ทุนทางสังคม (Social Capital) ประกอบด้วย เครือข่ายความสัมพันธ์ และทุนทางอารมณ์ (Emotional Capital) ประกอบด้วยคุณลักษณะต่างๆ เช่น การรับรู้ตนเอง (Self Awareness) ความมีศักดิ์ศรี (Integrity) การมีความยืดหยุ่น (Resilience)

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการศึกษาวิจัยที่ใช้ได้แก่ ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ทั่วไป (Interview) การสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) การสังเกต (Observation) การสนทนากลุ่ม (Focus group) การจัดเวทีเรียนรู้ ระดับหมู่บ้าน การจัดเวทีถอดบทเรียนระดับตำบล การสังเคราะห์องค์ความรู้ร่วมกัน การจัดเวทีแลกเปลี่ยนถอดบทเรียน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับผู้นำ ระดับสมาชิก ระดับหน่วยงาน และสรุปสังเคราะห์องค์ความรู้ร่วมกัน

ประชากร หมายถึงพื้นที่สวัสดิการชุมชนระดับตำบล จังหวัดกระบี่ ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มต่างๆ ในชุมชน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประชาชนในชุมชน ในพื้นที่สวัสดิการชุมชน สมาชิกสวัสดิการชุมชนที่เลือกศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง คือจากพื้นที่สวัสดิการชุมชน จังหวัดกระบี่ คณะผู้วิจัยจำเป็นต้องเลือกสนามในการศึกษาที่มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับข้อมูลอย่างถูกต้องแท้จริงและมีความพร้อมในระดับหนึ่งที่สามารถรับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมมาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องใช้วิธีการสุ่มในเชิงทฤษฎีจากข้อมูลหน่วยงานภาครัฐ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อสรุปจากการประชุมเพื่อค้นหาเกณฑ์และตัวชี้วัด พื้นที่สวัสดิการชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นพื้นที่ครูหรือพื้นที่ต้นแบบ คือ พื้นที่สวัสดิการชุมชนของอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการจัดสวัสดิการชุมชนเป็นลำดับต้นๆ และประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน

การพัฒนาเครื่องมือนักวิจัยได้พัฒนาเครื่องมือโดยศึกษาเอกสารงานวิจัยของสิทธิชัย ศรีเจริญประมง ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินการด้านทุนมนุษย์เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการของสายการบินในประเทศไทย ได้สร้างแบบสัมภาษณ์ที่มีเพียงแนวคำถามปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและคณะที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการตรวจสอบก่อนการทดสอบ (Pretest) ทดสอบแบบสัมภาษณ์กับประชาชนที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างกระทำซ้ำจนมีความมั่นใจในแบบสัมภาษณ์ภายหลังการทดสอบมีการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญคณะที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์

การเก็บข้อมูลนักวิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์ระดับลึกที่ไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนเป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่มี การกำหนดคำตอบที่แน่นอนตายตัวมีเพียงแนวคำถาม (Guideline) ที่ตั้งไว้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยการ สัมภาษณ์จะเริ่มจากการสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปจากนั้นจึงสัมภาษณ์ระดับลึกตามแนวคำถามที่ได้กำหนดไว้ตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัยในระหว่างสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะจดบันทึกผลการสัมภาษณ์ทุกครั้งโดยละเอียดและ บันทึกแถบบันทึกเสียงเพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละครั้งของการสัมภาษณ์ และรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ต่อไปคณะผู้วิจัยยังใช้การสังเกตแบบไม่กำหนดกรอบไว้ล่วงหน้า และจากการสังเกตแต่ละครั้งคณะผู้วิจัยใช้การจดบันทึกจากนั้นนำไปรวบรวมข้อมูลและตีความต่อไปนักวิจัยใช้การ สนทนากลุ่มเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการความคิดเห็นจากบุคคลต่างๆ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันด้านตำแหน่ง หน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละพื้นที่เป้าหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูลการประมวลผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล นักวิจัยได้ทำเป็นระยะๆ ทุกครั้งที่ สิ้นสุดการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละคนในแต่ละวันมีการถอดเทปที่สัมภาษณ์และเขียนรายละเอียด ของการสัมภาษณ์เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับเลือกผู้ให้สัมภาษณ์คนต่อไปการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนา กลุ่ม จะรวบรวม เรียบเรียง สังเคราะห์ข้อมูลของทุกพื้นที่เป้าหมายตามแนวคำถาม หลังจากนั้นแล้ว ยึดหลักการ

วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้คำอธิบายกับข้อมูล เพื่อหาข้อสรุปเชิงทฤษฎี (Theoretical generalization) แล้วเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับข้อมูลที่ได้สำหรับนำไปสร้างข้อเสนอ (Proposition) เพื่อนำไปสู่การสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded theory)

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ตำบลเขาครุฑมีแผนยุทธศาสตร์การฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ มีการทำงานร่วมกัน ระดมสมองเพื่อเกิดพลังปัญญาที่จะช่วยกันคิดค้นหาอนาคตชุมชน อันได้แก่ สิ่งที่คุณคนอยากเห็น สิ่งที่คุณคนอยากให้เกิด สิ่งที่เป็นความต้องการร่วมกัน สิ่งที่ทำแล้วมีความสุข และประการสำคัญ ต้องไปพร้อมๆ กัน ไม่ใช่ต่างคนต่างไป ระบบการขับเคลื่อนชุมชนตำบลเขาครุฑ เริ่มด้วยแกนนำหลัก ภายใต้ชื่อว่า สมาพันธ์ชุมชนตำบลเขาครุฑ ประกอบด้วย สถาบันการเรียนรู้ชุมชน 4 ชุม ชุมแรกเป็นการสถาบันแห่งการพัฒนาคนและองค์กร มีหน้าที่พัฒนาระบบข้อมูลชุมชน การจัดทำแผนแม่บทชุมชน การแปลงแผนแม่บทชุมชนสู่การปฏิบัติ การเชื่อมโยงภาคีและการบูรณาการแผนร่วมกับภาคี และการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ “มหาวิทยาลัยสโตนีวูด” สถาบันชุดที่สอง หมายถึง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่มีอยู่ 6 สาขาหมู่บ้าน เครือข่ายกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน ตำบลเขาครุฑ มีหน้าที่เกี่ยวกับการลดปัญหาหนี้สินครัวเรือน การสร้างครอบครัวมั่นคง ชุมชนเข้มแข็ง และการพัฒนามหาวิทยาลัยชุมชนตำบลเขาครุฑ สถาบันชุดที่สาม มีหน้าที่จัดการทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม พัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง และรูปแบบวิสาหกิจชุมชน สถาบันชุดสุดท้าย มีหน้าที่ดูแลสวัสดิการสังคม เช่น ค่ารักษาพยาบาล บำนาญคนชรา การศึกษา ฌาปนกิจ พิษผักสวนครัว และอื่นๆ จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฟื้นฟูภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรมเอกลักษณ์ชุมชน และพัฒนาวิถีทางชุมชนพึ่งตนเอง สวัสดิการชุมชนตำบลเขาครุฑ ใช้ชื่อว่า เครือข่ายกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อพัฒนาวิถีชีวิตชุมชนตำบล เขาครุฑ จัดสวัสดิการชุมชน 8 ประเภท ได้แก่ กองทุนค่ารักษาพยาบาล กองทุนสโตนีวูด กองทุนเพื่อการศึกษา กองทุนบำนาญผู้สูงอายุ กองทุนพิษผักสวนครัว (เศรษฐกิจพอเพียง) กองทุนบำนาญกรรมการ กองทุนความเสี่ยง และกองทุนผู้นำ เป็นระบบการช่วยเหลือของคนในชุมชน บนพื้นฐานของการเห็นคุณค่าความสัมพันธ์ของคนและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ภายใต้การบริหารจัดการในระดับตำบลโดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อการมีชีวิตที่ดีกว่าเดิม “เชื่อมั่น” ในกระบวนการเชื่อมโยงเครือข่ายกลไกขององค์กรชุมชน ในการสร้างคุณภาพให้กับสังคมและธรรมชาติ เพื่อตอบสนองความต้องการของชีวิตและชุมชนอย่างมั่นคงและยั่งยืน การบริหารจัดการกองทุน ประกอบด้วยตัวแทนธนาคารชุมชนตำบลเขาครุฑ จำนวน 3 คน และจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ สาขาหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านละ 1 คน รวม 9 คน ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนมีตัวแทนเป็นคณะสภาผู้นำชุมชนตำบลเขาครุฑ จำนวน 2 คน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อันได้แก่ ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) ประกอบด้วย ความรู้และความสามารถในการเรียนรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทักษะ ประสบการณ์ที่คนสะสมไว้ ทุนทางสังคม (Social Capital) ประกอบด้วยเครือข่ายความสัมพันธ์ และทุนทางอารมณ์ (Emotional Capital) ประกอบด้วยคุณลักษณะต่างๆ เช่น การรับรู้ตนเอง (Self Awareness) ความมีศักดิ์ศรี (Integrity) การมีความยืดหยุ่น (Resilience)

จากการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นของหมู่บ้าน 6 แห่งในตำบลเขาคราม พบว่า ปัญหา/ความต้องการจำเป็นหลักของการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน คือ การบริหารจัดการระบบสวัสดิการชุมชน ส่วนปัญหารอง คือ ต้องการให้เงินสวัสดิการเพิ่มขึ้น จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมสวัสดิการชุมชนมีน้อย ผู้นำชุมชน ทีมบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิก การเบิกจ่ายเงินจากธนาคารชุมชนมีความล่าช้า มีความรู้ไม่เพียงพอในการจัดสวัสดิการ ขาดการเชื่อมโยงการทำงานให้เป็นระบบ ระบบการตรวจสอบไม่ชัดเจน การออกใบเสร็จรับเงินมีความล่าช้า ไม่มีการกำหนดวาระของคณะกรรมการไว้ในระเบียบ ค้นหาทางเลือกแก้ไขปัญหาตอบสนองความต้องการจำเป็น คือ การเพิ่มจำนวนสมาชิก สมาชิกที่เพิ่มขึ้น มุ่งเน้นให้มีผู้นำชุมชน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาสัมพันธ์ให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสร้างระบบการตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพ การกำหนดวาระของคณะกรรมการไว้ในระเบียบ ระบบการออกใบเสร็จด้วยคอมพิวเตอร์ อบรมให้ความรู้การใช้คอมพิวเตอร์ ติดต่อประสานงานกัน เชื่อมโยงการทำงาน แก้ไขปัญหาร่วมกัน พิจารณาและตัดสินใจเลือกทางเลือก เพื่อเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาสวัสดิการชุมชน ในประเด็นว่าด้วยการเพิ่มจำนวนสมาชิก การเจาะจงบุคคลให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกดังนี้ จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการประชาสัมพันธ์ และจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องเทคนิคการเป็นวิทยากรกระบวนการที่ประสบผลสำเร็จ

เงื่อนไขที่ทำให้ตำบลเขาครามเป็นพื้นที่ต้นแบบหรือพื้นที่ครูในการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการจัดสวัสดิการชุมชน พบว่า เงื่อนไขด้านคน คนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนา เงื่อนไขด้านผู้นำ มีแกนนำในชุมชน 6 หมู่บ้านที่เข้มแข็ง มีภาวะผู้นำ ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยกลุ่มผู้นำ ภายใต้ชื่อว่า “สภาผู้นำตำบลเขาคราม” เงื่อนไขด้านองค์กรชุมชน มีการจัดตั้งองค์กรชุมชนประเภทกลุ่มออมทรัพย์ 6 สาขา ซึ่งเป็นทุนการเรียนรู้ ทำให้ชุมชนคิดเป็นทำเป็น มีสถาบันการเงินที่ใช้ชื่อว่า “ธนาคารชุมชน” ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางเชื่อมประสานการบริหารจัดการด้านการเงินระดับตำบลและบริหารจัดการด้านสวัสดิการชุมชนให้แก่สมาชิก และเงื่อนไขด้านทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วย ซึ่งเป็นทุนของชุมชนที่สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ ซึ่งเป็นทุนมนุษย์ เป็นผลตอบแทนที่ชุมชนได้รับจากความจงรักภักดี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความพยายาม ความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ของภูมิปัญญาบุคคลในชุมชน (อาจารย์ ภู่วิทยาพันธ์ อ่างถึงใน ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร)

กระบวนการที่ทำให้ตำบลเขาครามเป็นพื้นที่ต้นแบบหรือพื้นที่ครูการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการจัดสวัสดิการชุมชน พบว่า กระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชน ทำให้ตำบลเขาครามมีแผนในการขับเคลื่อนการพัฒนาภายในตำบลและนำไปสู่การปฏิบัติ กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง คนในชุมชนเรียนรู้ปัญหาของตนเอง ชุมชน จัดความสำคัญของปัญหา ค้นหาวิธีการแก้ปัญหา โดยมีพี่เลี้ยงเป็นผู้ช่วยคิด ช่วยแก้ปัญหา เกิดการสร้างองค์ความรู้ของชุมชน กระบวนการทำงานโดยใช้ผู้นำร่วม สร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน มีการดำเนินงานของแต่ละกลุ่มแบบเชื่อมโยง และมีการสืบทอดงานเป็นรุ่นๆ กระบวนการสร้างระบบที่เป็นของตนเอง ได้แก่ การสร้างระบบการออมเงินของตนเอง สร้างระบบสวัสดิการชุมชนที่เป็นของตนเอง ปรับประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ กระบวนการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ตำบลเขาครามมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน ซึ่งเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนา กระบวนการเวทีประชาคม การประชุม เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการรับรู้ เรียนรู้ร่วมกัน

โดยมีวิทยากรกระบวนการเป็นบุคคลขับเคลื่อนประชาชน เครือข่ายชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และกระบวนการสร้างเครือข่ายและใช้ประโยชน์จากเครือข่าย

อาจกล่าวได้ว่า ความเข้มแข็งของชุมชนตำบลเขาคราม เกิดจากแกนนำ สมาชิก องค์กรชุมชนที่มีความรู้และความสามารถในการเรียนรู้ มีความเชี่ยวชาญ ทักษะ ประสบการณ์ที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นทุนทางปัญญา การมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ มีการทำงานร่วมกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน ถือได้ว่าเป็นทุนทางสังคมที่ช่วยสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนตำบลเขาคราม ตลอดจนการสร้างองค์ความรู้ของชุมชน มีกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่างๆ มีกระบวนการที่เป็นของตนเอง ปรับประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ สร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในชุมชนรุ่นสู่รุ่น ถือได้ว่าเป็นทุนทางอารมณ์ที่เกิดจากการรับรู้ตนเอง ความมีศักดิ์ศรี และการมีความยืดหยุ่น

อภิปรายผลการวิจัย

โครงสร้างระบบการบริหารจัดการชุมชนตำบลเขาครามที่ประกอบด้วย 1) สภาผู้นำแผนแม่บท คณะกรรมการบริหาร 18 คน โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลเขาคราม หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน และเครือข่ายชุมชน เป็นคณะที่ปรึกษา 2) ธนาคารตำบลออมทรัพย์ 6 หมู่บ้าน 3) วิสาหกิจชุมชน ที่มีกองทุนวิสาหกิจชุมชน 10 ประเภท ได้แก่ โรงสี โรงน้ำปลา โรงยาง โรงปุ๋ย โรงน้ำดื่ม ไวน์ สมุนไพร จักสาน นกกระทา และศูนย์ผลิตภัณฑืชุมชน จำนวน 8 ประเภท ได้แก่ ไร่พื้นบ้าน ปลูก ขนมห ออาหารทะเล เครื่องแกง เย็บผ้า ผ้าบาติก ท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล โดยผลกำไรที่ได้รับจากกิจกรรมดังกล่าว นำมาจัดสรรเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นเงินปันผลที่สนับสนุนกองทุนวิสาหกิจชุมชนและศูนย์ผลิตภัณฑืชุมชน และจ่ายให้กับชาวบ้านในชุมชน อีกส่วนหนึ่งนำมาสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นคารัษาพยาบาล ค่าฌาปนกิจ การศึกษาเรียนรู้ บำนาญคนชรา พิษผักสวนครัว ให้กับชาวบ้านในชุมชน การบริหารจัดการชุมชนตำบลเขาครามดังกล่าว เป็นการพัฒนาศักยภาพระบบสวัสดิการชุมชนตำบลเขาครามแบบพึ่งตนเอง โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทาง การดำรงอยู่ของโครงสร้างหลัก 3 ส่วนดังกล่าว เป็นหลักประกันให้ระบบสวัสดิการชุมชนตำบลเขาครามเติบโต สามารถช่วยเหลือชาวบ้านในชุมชนได้สอดคล้องกับผลวิจัยของสิทธิชัย ศรีเจริญประมง (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินการด้านทุนมนุษย์เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการของสายการบินในประเทศไทย ผลของการศึกษาพบว่า การบริหารทุนมนุษย์องค์กรธุรกิจสายการบินควรใช้หลักการให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างคนกับกระบวนการ ผ่านกิจกรรมการวางแผนและสรรหาทุนมนุษย์ กิจกรรมการสร้างความผูกพันของทุนมนุษย์ ควรจัดการเรียนรู้ให้แก่พนักงานเน้นพัฒนาบุคลากรทุกระดับ โดยการพัฒนابقเจกบุคคล การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาองค์กร ควรนำแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพและปรับปรุงองค์กรให้มีความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาศักยภาพระบบสวัสดิการชุมชนตำบลเขาครามด้านการประชาสัมพันธ์ให้มีการจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นระบุประเภทสมาชิกที่ต้องการให้เพิ่มขึ้น เป็นหนทางหนึ่งที่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสวัสดิการชุมชนต้องการให้เกิดขึ้น โดยมีเหตุผลเรื่องการสร้างเชื่อมั่น ความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับระบบสวัสดิการชุมชนตำบลเขาคราม และรวมไปถึงการจัดสวัสดิการได้หลากหลายมากขึ้น วิทยากรกระบวนการเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยผลักดันให้เกิดการติดต่อสื่อสารการประชาสัมพันธ์เปรียบเสมือนเป็นผู้รับสารและส่งสารไปยังกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้เข้ามาเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น โดยใช้กระบวนการเวทีประชาคมเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของพิชญญา พิมพ์สิงห์ (2558) การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของบุคลากรสายวิชาการใน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกองค์กรกับการพัฒนาทุนมนุษย์พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านวัฒนธรรมในการทำงาน ด้านการอบรมและพัฒนาบุคลากร ด้านการบริหารจัดการคนเก่งในองค์กร ด้านความผูกพันต่อองค์กร ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ ทุกด้านมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทุนมนุษย์ในทางบวก

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งระดับตำบล จังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงความสำคัญและมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนระดับตำบล เพื่อผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มกันพัฒนาทุนมนุษย์อย่างยั่งยืน
2. องค์กรชุมชนที่รับผิดชอบการจัดสวัสดิการชุมชนระดับตำบล ได้แก่ ธนาคารชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ 6 สาขาของแต่ละหมู่บ้าน สมาผู้นำตำบลเขาคราม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ ควรมีนโยบายที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดสวัสดิการชุมชน เพื่อความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการสวัสดิการชุมชนระดับตำบล
3. สมาพัฒนาองค์กรชุมชนจังหวัดกระบี่ ควรมีนโยบายที่ส่งเสริมการจัดระบบสวัสดิการชุมชนระดับตำบลอย่างต่อเนื่อง และมีการเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทุนมนุษย์
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดให้มียุทธศาสตร์การพัฒนาทุนมนุษย์ด้านสวัสดิการชุมชนที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ธนาคารชุมชน ในฐานะหน่วยงานกลางประสานกลุ่มออมทรัพย์ 6 สาขาของแต่ละหมู่บ้าน ควรมีบทบาทหลักในการบริหารจัดการสวัสดิการชุมชนระดับตำบล สร้างความเข้าใจร่วมกัน แก้ไขปัญหาร่วมกัน และพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม
2. กลุ่มออมทรัพย์ 6 สาขาของแต่ละหมู่บ้าน ควรมีการขับเคลื่อนงานพัฒนาสวัสดิการชุมชนระดับหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยเสริมศักยภาพการบริหารจัดการทุนมนุษย์ด้านสวัสดิการชุมชนระดับตำบล ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่ง และประสานการทำงาน เชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม
3. เครือข่ายกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเขาคราม เครือข่ายผู้สูงอายุ เครือข่ายสตรี และเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนในฐานะเครือข่ายส่งเสริม สนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนระดับตำบล ควรมีการดำเนินงานที่ชัดเจน มีเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาได้อย่างเป็นทางการ
4. ควรมีการปรับเปลี่ยนแก้ไขเอกสาร สื่อประชาสัมพันธ์ ให้เป็นปัจจุบัน
5. กระบวนการพัฒนา ควรเริ่มต้นที่คณะบุคคลเป็นผู้ร่วมกันคิด ไม่ควรเปิดโอกาสให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้ชี้ชวน ชักนำให้เข้าร่วม โดยยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมากกว่ากระบวนการกลุ่ม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยกระบวนการมีส่วนร่วมที่เอื้อต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านสวัสดิการชุมชนตำบลเขาคราม การพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ด้านสวัสดิการชุมชนตำบลเขาคราม และวิจัยกระบวนการ เงื่อนไขที่ทำให้ทุนมนุษย์ที่เป็นองค์กรพัฒนาภาคประชาชนตำบลเขาครามดำรงอยู่

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการองค์การการเงินและสวัสดิการชุมชนภาคใต้. (2548). รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนา
ระบบสวัสดิการชุมชน. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- ธนาคารชุมชนตำบลเขาคคราม. (2551). เครือข่ายกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อพัฒนาวิถีชีวิตชุมชนตำบล
เขาคคราม. ระเบียบ : มปท.
- ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร. (2552). **ทุนมนุษย์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แนวคิดใหม่**. [Online].
Available : <http://oknation.nationtv.tv/blog/piyanan/2009/06/30/entry-1/comment>. [2560,
ธันวาคม 2].
- พิชญานา พิมพ์สิงห์. (2558). **ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของบุคลากรสาย
วิชาการในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี**. [Online]. Available : [http://
graduate.sru.ac.th/th/งานวิจัย/571-งานวิจัย-ปี-2558.htm](http://graduate.sru.ac.th/th/งานวิจัย/571-งานวิจัย-ปี-2558.htm). [2560, ตุลาคม 25].
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (2550). ขบวนการองค์กรชุมชนภาคใต้.
เอกสารประกอบการสัมมนา. ม.ป.ท.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, องค์การมหาชน. (2548). **สวัสดิการชุมชน**. [Online].
Available : <http://www.codi.or.th> [2558, กรกฎาคม 27].
- สิทธิชัย ศรีเจริญประมง. (2556). **การดำเนินการด้านทุนมนุษย์เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการของ
สายการบินในประเทศไทย**. [Online]. Available : [http:// libdcms.nida.ac.th/thesis6/2556/
180589.pdf](http://libdcms.nida.ac.th/thesis6/2556/180589.pdf). [2560, พฤศจิกายน 2].
- สำนักงานมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์,สำนักงานปลัดกระทรวง. (2548). **ทิศทางและ
รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : เทพเพ็ญวานิสัย.
- องค์การการเงินและสวัสดิการชุมชนภาคใต้, คณะกรรมการ. (2548). **การพัฒนาระบบสวัสดิการ
ชุมชน**. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.